

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32838/2707-0581/2019.5/21>

Бондаренко Т.Б.

ТОВ «АВТ Інжиніринг»

ЮРИДИЧНИЙ ЗМІСТ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ ТА ЙОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

Статтю присвячено дослідженню генези та сучасної модифікації податку на додану вартість як одного з основних джерел наповнення державного бюджету. Також приділено увагу економічній сутності й характерним рисам податку на додану вартість. Аналіз історичного розвитку та особливостей сучасної трансформації цього податку дає можливість запропонувати шляхи вдосконалення справляння податку на додану вартість. У статті досліджено особливості податку на додану вартість у вітчизняній податковій системі, його роль у формуванні доходної частини бюджету України, охарактеризовано основні функції: фіскальну та регулюючу. Проведено аналіз історії становлення та зміни нормативно-правової бази з питань адміністрування ПДВ. Наведено основні положення, поправки та доповнення, що вносилися в процесі розвитку. Аналізується механізм адміністрування податків в Україні, а саме: його поняття, структура, методологічна база. Визначається стан електронного адміністрування податку на додану вартість з урахуванням положень чинної нормативної бази.

Ключові слова: податкова система, податок на додану вартість, механізм адміністрування ПДВ, податкові пільги.

Постановка проблеми. З прийняттям у 2010 р. Податкового кодексу України [1] податкова система загалом та правове регулювання податку на додану вартість зокрема стали значно наближені до міжнародних вимог та стандартів. Незважаючи на це, справляння ПДВ залишається актуальним питанням у відносинах між платниками податків і органами Державної фіскальної служби. Це пов'язано передусім із складним механізмом обрахування ПДВ, заборгованостями в бюджетних відшкодуваннях, чисельними ухиленнями від сплати податку, в тому числі за рахунок податкових пільг і як наслідок – зниження фіскальної ефективності цього податку. Таким чином, вдосконалення оподаткування податком на додану вартість як складника системи оподаткування є важливим практичним завданням та однією з актуальних загально-економічних проблем України, що потребує вирішення.

Аналіз досліджень і публікацій. Питанням реформування та визначення змісту податку на додану вартість, в тому числі порядку адміністрування та сплати ПДВ, присвячено праці таких вітчизняних науковців, як Р. Волощук,

І. Газізуллін, О. Жолудь, О. Легостаєва, О. Оксенок, О. Сидорович, О. Терешко, Г. Чередниченко та інших.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Незважаючи на широкий спектр наукових досліджень в означеній сфері, завжди актуальними залишаються питання визначення поняття податку на додану вартість, а також його адміністрування та роль у формуванні доходів державного бюджету.

Мета дослідження полягає у визначенні юридичного змісту та моніторингу сучасного стану справляння податку на додану вартість, виявленні проблем у його функціонуванні.

Основні результати дослідження. Податок на додану вартість (далі ПДВ) є загальнодержавним, непрямим податком на споживну вартість, що стягується з юридичних та фізичних осіб. ПДВ є відносно молодим податком. Термін «податок на додану вартість» має французьке походження. Уперше він сформульований у 1954 році французьким економістом Морісом Лоре. З 1958 року цей обов'язковий платіж увійшов у податкову систему Франції, а потім почав завойовувати Європу

[1, с. 150]. Першою європейською країною, яка ввела ПДВ, була Данія [2, с. 18].

ПДВ – це непрямий загальнодержавний податок, що стягується з суб'єктів підприємницької діяльності, що є платниками цього податку, на суму приросту вартості продукції, створеної цим суб'єктом підприємницької діяльності [3, с. 3]. За економічним змістом ПДВ є частиною новоствореної вартості, яка з'являється на кожній стадії виробництва та обігу. Його базою є не прибуток як результат господарської діяльності, а різниця між грошовою виручкою певного підприємства від реалізації виробленої ним продукції і сумою його витрат на матеріали і послуги, що придбані у продавця. По суті, цей податок акумулюється в ціні упродовж усього процесу руху продукції (робіт, послуг) і стягується у міру їх реалізації. Формально його платниками є всі суб'єкти, які займаються господарською діяльністю. Проте фактично ПДВ сплачує покупець у момент оплати товарів (робіт, послуг), які споживаються на території країни, незалежно від їх походження [4].

Сплата податку на додану вартість у більшості країн визначається характером угоди, при цьому фінансовий стан платника не береться до уваги. Поширене застосування диференційованих ставок. Ставки податку на додану вартість у розвинутих країнах Заходу становлять від 8 до 20%. За українським законодавством, оподаткування податком на додану вартість здійснюється за ставкою 20 відсотків, за винятком операцій, звільнених від оподаткування, та операцій, до яких застосовується нульова ставка.

Відповідно до ст. 14 Податкового кодексу України [5] податок на додану вартість – непрямий податок, який нараховується та сплачується відповідно до його норм. ПДВ є формою руху частини доданої вартості, яка створюється на всіх стадіях виробництва та обігу та сплачується кінцевим споживачем, тобто є масовим регресивним податком на товари та послуги широкого вжитку. ПДВ вважається найбільш досконалою формою непрямого оподаткування і відіграє важливу роль у системі державних фінансів майже у всіх країнах Європи та деяких країнах Азії. Найвідоміша країна, де немає ПДВ, – США (більшість штатів стягують податок з продажів на продукти, а федеральний уряд його взагалі не стягує). Також ПДВ відсутній у державах світу, де практично немає виробництва, а також у країнах, багатих на природні ресурси, через те, що вони мають інші джерела поповнення дохідної частини бюджету.

Хоча вказаний податок є ефективним та надійним джерелом доходів бюджету будь-якої країни, він все ще залишається одним із найскладніших та найсуперечливіших елементів податкової системи, оскільки через суттєві проблеми під час справляння він часто може перетворитися із бюджетоутворюючого на бюджетовитратний.

ПДВ є одним із найбільш прогресивних непрямих податків, який в умовах ринкової економіки є найбільш ефективним. Він є економічно нейтральним, оскільки податок стягується за однаковою ставкою практично зі всієї споживчої бази. Це створює йому перевагу порівняно з податком з обороту. В Україні ПДВ уведений тільки на початку 1990-х років. Справа в тому, що в податковій системі Радянського Союзу діяло два непрямі податки: податок з обігу й податок із продажів. ПДВ уведений в Україні Законом України «Про податок на додану вартість» [6]. Натепер механізм стягнення ПДВ регулюється Податковим кодексом України.

Так, у Податковому кодексі України визначення ПДВ наведено лаконічно: «Податок на додану вартість – непрямий податок, який нараховується та сплачується відповідно до норм розділу V Податкового кодексу України» [5].

Механізм стягнення ПДВ в усіх країнах є таким: податок сплачується підприємцем, коли він купує певні товари. Водночас підприємець одержує цей податок тоді, коли продає свої товари. Різниця між одержаним і сплаченим ПДВ передається Державному казначейству. Оскільки ПДВ закладається в ціну товарів, що їх купують кінцеві споживачі, то саме вони стають фактичними платниками цього податку.

Згідно із законодавством ставки ПДВ установлюються у відсотках до бази оподаткування. Для операцій, що є об'єктом оподаткування ПДВ, застосовуються такі ставки податку: стандартна ставка; знижена ставка; нульова ставка. Сьогодні основна ставка ПДВ в Україні становить 20% [5].

Найбільш характерними рисами ПДВ є такі: ПДВ є найважливішим видом загальнодержавного податку. Це означає насамперед орієнтованість його на надходження винятково в дохідну частину державного бюджету, в основі чого лежить сталість і стабільність значної частки податкових надходжень. Крім того, виходячи із цього, компетенція щодо його введення, зміни й скасування закріплюється винятково за Верховною Радою України, тобто він є класичним різновидом загальнодержавного податку; це специфічний різновид непрямого податку; податок на

додану вартість, будучи за природою непрямим, бере участь у формуванні ціни на стадії реалізації, не зачіпаючи практично стадію виробництва. Він є податком на споживання, фактором, що стримує зростання споживання, що обмежує доступ до товарів (робіт, послуг) за рахунок підвищення ціни; ПДВ реально сплачується споживачем, що здобуває товари (роботи, послуги), тоді як формально перераховується до бюджету сума цього податку особою, що реалізує товар, що здійснює роботу або надає послугу. Тобто цей податок характеризується розривом між формальним і реальним платником; цей податок має універсальний характер. Універсальність його виявляється у двох аспектах. По-перше, він сплачується під час реалізації, обороту, надання будь-якого товару (роботи, послуги). По-друге, він стягується на кожному етапі зовнішнього або внутрішнього обороту товарів (робіт, послуг).

Основними проблемами справляння ПДВ в Україні є: недосконалість податкового законодавства, внесення постійних змін до чинних нормативно-законодавчих актів, що призводить до значної кількості помилок, допущених суб'єктами господарювання, та, як результат, до застосування фінансових санкцій до таких платників податку; складний механізм обліку та звітності даного податку, що містить жорсткі умови із заповнення податкових накладних, їх реєстру та податкової декларації за звітний період; для отримання автоматичного бюджетного відшкодування суб'єктам господарювання потрібно відповідати багатьма критеріям, а навіть якщо і виконуються всі умови, у держави може бути недостатньо бюджетних коштів для повернення заявлених сум; негативне сприйняття податку його платниками; високий рівень тіньової економіки в Україні.

Податкова система України та розвинених європейських країн є схожою, оскільки вона розроблялася з урахуванням основних норм європейського податкового права, а також податкових аспектів права ГАТТ/СОТ та інших міжнародних організацій.

Згідно з підписаними домовленостями між ЄС та Україною гармонізація податкового законодавства є одним із найважливіших факторів подальшої економічної співпраці, що сприятиме залученню іноземних інвестицій, вільному руху капіталу, надійності інвестованих проектів тощо [7, с. 491].

Варто зосередити увагу на тому, що ПДВ використовується в більше ніж 140 країнах світу, але є й противники цього податку. Найвідоміша країна,

де немає ПДВ, – США. Штати проти введення ПДВ на федеральному рівні, а для рівня штату / громади ПДВ погано пристосований, бо заважав би внутрішній торгівлі. Також ПДВ відсутній у багатьох мікродержавах, де майже нічого не виробляється, а також у країнах, багатих на природні ресурси, у зв'язку з наявністю в них інших джерел доходу.

За десятки років функціонування ПДВ накопичилося достатньо інформації, як саме можна вдосконалити цей податок, і зараз багато країн світу знаходяться в процесі реформування ПДВ. Серед найпоширеніших цілей реформ – установлення нижчих ставок ПДВ на товари першої необхідності, спрощення адміністрування та сплати ПДВ, боротьба з ухиленням від сплати ПДВ, адаптація ПДВ до прискорення інтеграційних процесів тощо [8, с. 62].

Спільною проблемою для всіх європейських країн є недосконалість механізму відшкодування ПДВ. Необхідно впорядкувати механізм бюджетного відшкодування. Відшкодування ПДВ – це простий спосіб маніпулювання під час здійснення фінансово-господарських операцій задля отримання коштів законним шляхом з бюджету. З метою попередження виникнення проблемних питань та вдосконалення обслуговування великих платників податків (а саме вони отримують найбільші суми бюджетного відшкодування ПДВ) розроблено в тестовому режимі метод «горизонтального моніторингу», також діє процедура автоматичного відшкодування ПДВ. Але успішність автоматичного бюджетного відшкодування залежить від кадрової політики влади та успішності проведення адміністративної реформи [9, с. 130].

Для виконання визначених законодавством цілей та функцій адміністрування є структурований механізм, що має свою методологічну базу. Необхідно звернути увагу на погляди О.О. Ковалю, який зазначив, що методами адміністрування податків є сукупність нормативно зумовлених абстрактних способів та прийомів, які здійснюють цілеспрямований вплив на податкові правовідносини, реалізуються у конкретних зовнішніх проявах, які застосовуються уповноваженими контролюючими органами держави на виконання їх прав та обов'язків з метою забезпечення ефективної державної податкової політики, досягнення податкової дисципліни, повної та своєчасної сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів до відповідних бюджетів. За даних умов основними методами адміністрування податків, на думку вченого, є: планування, прогнозування,

метод контролю, економіко-математичного моделювання, моніторингу тощо [10, с. 216, 217].

Враховуючи проаналізовані відомості, можна зробити висновок, що адміністрування ПДВ є механізмом фактичного регулювання процесу справляння ПДВ відповідно до норм та процедур, визначених чинним законодавством. Сучасний розвиток інформаційних технологій зумовив їх впровадження у діяльність більшості державних інститутів. Адміністрування податків загалом та ПДВ зокрема не є винятком.

Процес адміністрування податку на додану вартість в Україні є найбільш складним порівняно з адмініструванням будь-якого іншого податку, включеного до податкової системи держави. Саме адміністрування цього податку потребує як від платника податку, так і від держави найбільше зусиль для здійснення його правильного обчислення та сплати, а також для здійснення відповідного податкового контролю. Проте зазначений податок є надважливим для держави, адже надходження від ПДВ становлять майже 40 відсотків від усіх податкових надходжень державного бюджету.

Існуюча донедавна система адміністрування ПДВ не забезпечувала ефективну протидію недобросовісним платникам у формуванні незаконного податкового кредиту, заниження бази оподаткування, незаконного відшкодування ПДВ, водночас добросовісні платники податків завжди були під ризиком бути притягнутими до відповідальності за порушення своїх контрагентів, мали значні труднощі зі своєчасним отриманням бюджетного відшкодування тощо. ПДВ в Україні тривалий період мав найбільші корупційні ризики, коли працювали цілі схеми незаконного конвертування та «оптимізації». З метою розв'язання цих проблем було прийнято принципове рішення про запровадження електронного адміністрування ПДВ, яке, з одного боку, ще більше ускладнювало процес адміністрування, а з іншого – передбачало законодавчі перепони для зловживань під час обчислення податку.

Уперше запровадження механізму електронного адміністрування ПДВ було передбачено Законом України від 31 липня 2014 р. № 1621-VII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України» [11], однак ще до початку набрання ним чинності законодавець декілька разів змінював правила гри, відповідні поправки спочатку були внесені Законом України від 7 жовтня 2014 р. № 1690-VII «Про внесення змін до Податкового кодексу Укра-

їни щодо вдосконалення оподаткування інвестиційної діяльності» [12] та Законом України від 28 грудня 2014 р. № 71-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» [13], який набрав чинності 1 січня 2015 р. Крім того, Постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 569 було затверджено Порядок електронного адміністрування податку на додану вартість [14].

З урахуванням змін, внесених до Податкового кодексу України, враховуючи певну неготовність як платників податків, так і органів Державної фіскальної служби України до повноцінного введення системи електронного адміністрування податку, ця система запроваджувалася поетапно: з 1 січня до 1 липня 2015 р. (або до дати, визначеної в окремому рішенні Верховної Ради України про скорочення терміну перехідного періоду) – у тестовому режимі, а з 1 липня 2015 р. – на постійній основі.

Система електронного адміністрування дасть можливість акумулювати на електронних рахунках значні суми, якими зможе користуватися держава до настання строку сплати ПДВ. Водночас це призведе до вимивання обігових коштів із поточних рахунків платників податків, що в складних економічних умовах може негативно вплинути на їх господарську діяльність. Як справедливо зазначають окремі фахівці, система не передбачає повернення платнику податків надлишку коштів на його ПДВ-рахунок, відволікає понад 10% обігових активів, вимагає ретельного бізнес-планування [15].

Передбачений ПК України та Порядком механізм електронного адміністрування ПДВ є доволі функціональною системою регулювання подібних правовідносин, яка передбачає обмін інформацією між платником податку і відповідним контролюючим органом шляхом формування відповідних повідомлень в електронному форматі з обов'язковим накладанням електронного цифрового підпису. Адміністрування ПДВ у такій формі сприяє зменшенню паперового документообігу як у платників податків, так і в контролюючих органах за рахунок декларування податкового зобов'язання винятково в електронній формі [16]. Основна перевага її вбачається у мінімізації дії суб'єктивного «людського фактору» та наданні можливостей оперативного формування і використання достовірної та повної інформації про усі ланки механізму справляння ПДВ [17, с. 6].

Крім того, позитивна дія впровадження електронного механізму адміністрування ПДВ

проявляється у підвищенні податкових надходжень до бюджету України. Це пов'язано із «сумлінним» ставленням до повернення ПДВ більшості експортоорієнтованих виробництв. Якщо останні суб'єкти повертають ПДВ не в належний час, а із запізненням, платник зазнає фінансових втрат: вилучаються кошти, які могли б приносити дохід (або ж навіть постає необхідність у запозиченнях) [18, с. 13]. До числа інших позитивних моментів можна віднести наявність єдиної інформаційної системи всіх зареєстрованих податкових накладних та розрахунків всіх платників податків. Впровадження та розвиток електронного адміністрування ПДВ є важливим кроком держави у напрямку покращення адміністрування даного податку взагалі. Однак впровадження інноваційного механізму регулювання ПДВ характеризується також рядом негативних аспектів, зокрема проблемами нормативного регулювання.

Хоча електронне адміністрування ПДВ попереджує подання фіктивних податкових накладних або підробку відомостей у них, цей інститут не може повністю забезпечити безпеку справляння ПДВ.

Окрім суто правових проблем, впровадження електронного адміністрування також має низку негативних моментів іншого характеру, до яких слід віднести: відсутність належного програмного та технічного забезпечення, яке б дозволило якісно проводити електронне регулювання ПДВ без наявності механічних перенавантажень серверів контролюючих органів; відсутність високого рівня безпеки функціонування електронного адміністрування ПДВ; неможливість оперувати усіма перевагами електронних рахунків, подачі електронних накладних у належний строк внаслідок фактичної відсутності процесу обміну інформації між платником податку та державою, за умови використання цими суб'єктами різного програмного забезпечення тощо.

Висновки. У статті розглянуто поняття й історичні моменти виникнення ПДВ, його основні

характеристики та роль у виконанні основних функцій податкової системи України. Податок на додану вартість – універсальний непрямий податок, який найбільшою мірою відповідає умовам ринкової економіки. Значення ПДВ полягає у сплаті податку продавцем (виробником, поставальником) товарів, робіт, послуг із тієї частини вартості, яку він додає до вартості своїх товарів (робіт, послуг) до стадії реалізації їх.

Серед науковців є безліч неоднозначних поглядів стосовно необхідності стягнення ПДВ. Разом із тим цей податок залишається ключовим під час наповнення бюджету в багатьох країнах світу. Проте під час запровадження певної ставки ПДВ потрібно враховувати потреби держави та економічні можливості окремо взятої країни.

Адміністрування податків є системою законодавчо встановлених засобів і методів, за допомогою яких відповідні державні органи справляють податки, контролюють цей процес та протидіють правопорушенням із боку суб'єктів, на яких покладено обов'язок їх сплати.

Електронне адміністрування ПДВ є частиною системи регулювання податкової системи, яка існує для забезпечення більш динамічного оперування електронними рахунками платників податків, за допомогою яких вони здійснюють розрахунки з бюджетом, та подання на розгляд державним органам податкових накладних. Електронна форма останніх дозволяє підвищити швидкість їх подання та унеможливає підробку.

Правове регулювання електронного адміністрування ПДВ сьогодні здійснюється положеннями ПК України та Постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 569, якою затверджено «Порядок електронного адміністрування податку на додану вартість». Цими актами передбачено систему електронного адміністрування ПДВ, межі її функціонування та порядок здійснення тих чи інших операцій.

Список літератури:

1. Загорельська Т.Ю. Процес адміністрування податку на додану вартість та його роль у виконанні основних функцій податкової системи України. *Публічне адміністрування: теорія та практика*. 2015. Вип. 2. С. 149–160.
2. Якубів В.М. Проблеми й перспективи вдосконалення спрощеної системи оподаткування в Україні. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2014. Вип. 10(2). С. 15–22.
3. Базалева О.С. Проблемні аспекти бюджетного відшкодування податку на додану вартість в Україні. *Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПІ»* : зб. наук. пр. Темат. вип. : Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства. Харків : НТУ «ХПІ», 2013. № 24(997). С. 3–8.
4. Питання оподаткування податком на додану вартість послуг, які надаються портами України. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_7145.
5. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI (у редакції від 26 липня 2017 року) URL: <http://www.rada.gov.ua>.

6. Про податок на додану вартість: Закон від України від 20 грудня 1991 року № 2007–XI (утратив чинність). URL: <http://www.rada.gov.ua>.
7. Сидорович О.Ю., Мельник Н.В. Оподаткування доданої вартості в умовах поглиблення і розширення інтеграційних процесів в Європейському просторі. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 5. С. 941–946.
8. Лукін В.О. Теоретичні аспекти податкових надходжень до бюджету. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2014. № 4. С. 62–64.
9. Волощук Р.Є. Адміністрування непрямих податків у контексті формування доходів бюджету держави. *Економічний аналіз: Збірник наук. праць*. 2014. Т. 17, № 1. С. 120–131.
10. Коваль О.О. Методологічні засади реалізації процесу адміністрування податків та зборів. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 1. Т. 2. С. 215–219.
11. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України : Закон України від 31 липня 2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 39. Ст. 2006.
12. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення оподаткування інвестиційної діяльності : Закон України від 7 жовтня 2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 48. Ст. 2053.
13. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи : Закон України від 28 грудня 2014 р. *Голос України*. 2014. № 254.
14. Деякі питання електронного адміністрування податку на додану вартість : Постанова Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. *Урядовий кур'єр*. 2014. № 200.
15. Самаєва Ю. ПДВ – прорахунок? URL: <http://gazeta.dt.ua/finances/pdvprorahunok.html>.
16. Бурлак Л. Електронне адміністрування податку на додану вартість як складова електронного оподаткування. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/9999/1/ВупнаК.pdf>.
17. Плаксінко В.Я. Облік податку на додану вартість у системі електронного адміністрування : аспекти наукової дискусії. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 1. С. 5–8.
18. Газізуллін І., Жолудь О., Чередниченко Г. Аналіз адміністрування ПДВ в Україні з прикладами з металургії, машинобудування та легкої промисловості. *Аналітична записка*. 2011. 19 с.

Bondarenko T.B. THE LEGAL CONTENT OF VALUE ADDED TAX AND ITS ADMINISTRATION

The article is devoted to the study of genesis and modern modification of the tax on added cost as one of the main sources of filling the state budget. Also paid attention to the economic essence and characteristic features of TSC. Analysis of the historical development and current transformation features of this tax provides an opportunity to propose ways to improve TSC collection. The article studies the features of value added tax within the domestic tax system, its role in the formation of budget revenues of Ukraine, its main functions, which are fiscal and regulatory ones. The Law of Ukraine “On the Value Added Tax” (VAT Law) is the principal law governing VAT in Ukraine. In accordance with VAT Law, any legal entity will be required to pay VAT, if it: Supplied goods (or provided works or services) subject to VAT; Imports goods into the customs territory of Ukraine; or Recipient of works (services) is a non-resident entity and such works (services) are provided for consumption within the customs territory of Ukraine. This article analyzes the history and changes in the regulatory and legal framework of the administration of VAT.

The main principles, amendments and additions are cited. By laws and regulations governing the administration of VAT are noted that is the issue of the registration of VAT payers, about tax refunds and transactions that are not taxable or exempt from VAT. Analyzes the history and changes in the regulatory and legal framework of the administration of VAT. The main principles, amendments and additions are cited. The mechanism of administration of the tax system of Ukraine is analysed, namely: its concept, structure, methodological basis. The state of electronic administration of value added tax is determined, taking into account the provisions of the current normative base. The key issues of legal regulation of this mechanism are outlined at the present stage of its development.

Key words: tax system, value added tax, mechanism of VAT collection, tax benefits.